

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

3 maart 2016

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van de wetgeving voor
wat betreft de rechten en plichten van
pleegouders**

AMENDEMENT

Zie:

Doc 54 **0697/ (2014/2015):**
001: Wetsvoorstel van mevrouw Van Vaerenbergh c.s.

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

3 mars 2016

PROPOSITION DE LOI

**modifiant la législation en ce
qui concerne les droits et les devoirs
des parents nourriciers**

AMENDEMENT

Voir:

Doc 54 **0697/ (2014/2015):**
001: Proposition de loi de Mme Van Vaerenbergh et consorts.

Nr. 1 VAN MEVROUW VAN VAERENBERGH c.s.

Tekst van het wetsvoorstel

Het opschrift en de artikelen 1 tot 14 vervangen door wat volgt:

“Wetsvoorstel tot wijziging van wetgeving voor wat betreft de rechten en plichten van pleegouders”

Hoofdstuk I. Algemene bepaling

Art. 1. Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 74 van de Grondwet.

Hoofdstuk II. Wijzigingen van het Burgerlijk Wetboek

Art. 2. In boek I van het Burgerlijk Wetboek wordt het opschrift van Titel IX, vervangen bij de wet van 31 maart 1987, vervangen als volgt:

“TITEL IX. Ouderlijk gezag en pleegzorg”

Art. 3. In boek I, titel IX van het Burgerlijk Wetboek wordt een hoofdstuk 1 ingevoegd, luidende:

“Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen”

Art. 4. In hoofdstuk I, ingevoegd bij artikel 3, wordt een artikel 370/1 ingevoegd, luidende:

“Art. 370/1.

Er wordt verstaan onder:

a) het recht van bewaring: het recht van materiële bewaring en het recht van juridische bewaring.

b) het recht van materiële bewaring: De juridische bevoegdheid om de dagelijkse opvoeding van het kind waar te nemen. Het omvat het recht om het kind bij zich te hebben en te houden en om alle dagdagelijkse beslissingen te treffen.

N° 1 DE MME VAN VAERENBERGH ET CONSORTS

Texte de la proposition de loi

Remplacer l'intitulé et les articles 1er à 14 par ce qui suit:

“Proposition de loi modifiant le Code civil en vue de l'instauration d'un statut pour les accueillants familiaux”

Chapitre I. Disposition générale

Art. 1er. La présente loi règle une matière visée à l'article 74 de la Constitution.

Chapitre II. Modifications du Code civil

Art. 2. Dans le livre I du Code civil, l'intitulé du titre IX, remplacé par la loi du 31 mars 1987, est remplacé par ce qui suit:

“TITRE IX. De l'autorité parentale et de la tutelle”.

Art. 3. Dans le livre I, titre IX, du Code civil, il est inséré un chapitre 1 intitulé:

“Chapitre 1. Dispositions générales”.

Art. 4. Dans le chapitre I, inséré par l'article 3, il est inséré un article 370/1 rédigé comme suit:

“Art. 370/1.

On entend par:

a) le droit de garde: le droit de garde matérielle et le droit de garde juridique.

b) le droit de garde matérielle: la compétence juridique pour assurer l'éducation quotidienne de l'enfant. Cela inclut le droit d'avoir et de garder l'enfant auprès de soi et de prendre toutes les décisions quotidiennes.

c) het recht van juridische bewaring: De juridische bevoegdheid om de meer fundamentele beslissingen omtrent de opvoeding te nemen, overeenkomstig de bevoegdheden opgesomd in art. 374, § 1, tweede lid BW.”

Art. 5. In titel IX, gewijzigd bij artikel 2, wordt een hoofdstuk II ingevoegd, die de artikelen 371 tot 387ter bevat, luidende:

“Hoofdstuk II. Ouderlijk gezag”

Art. 6. In titel IX, gewijzigd bij artikel 2, wordt een hoofdstuk III ingevoegd, luidende:

“Hoofdstuk III. Pleegzorg”

Art. 7. In hoofdstuk III, ingevoegd bij artikel 6, wordt een artikel 387quater ingevoegd, luidende:

“Art. 387quater. De bepalingen van dit hoofdstuk zijn van toepassing bij een plaatsing van een minderjarig niet ontvoegd kind in het kader van pleegzorg overeenkomstig de toepasselijke regelgeving inzake jeugdbescherming.”

Art. 8. In hoofdstuk III, ingevoegd bij artikel 6, wordt een artikel 387quinquies ingevoegd, luidende:

“Art. 387quinquies. Gedurende de periode van plaatsing oefenen de pleegzorgers het recht van materiële bewaring van het kind uit.

In geval van dringende noodzakelijkheid oefenen de pleegzorgers ook het recht van juridische bewaring uit.”

Art. 9. In hoofdstuk III, ingevoegd bij artikel 2, wordt een artikel 387sexies ingevoegd, luidende:

“Art. 387sexies. § 1. Onverminderd de toepassing van artikel 387quinquies kunnen de ouders of de voogd schriftelijk met de pleegzorgers overeenkomen om ook andere rechten en plichten bedoeld in titel IX, ter uitoefening van het ouderlijk gezag over te dragen, met uitzondering van de rechten en plichten omtrent de staat van de persoon van het kind.

c) le droit de garde juridique: la compétence juridique pour prendre les décisions plus fondamentales concernant l'éducation, conformément aux compétences énumérées à l'article 374, § 1er, alinéa 2, du Code civil.”

Art. 5. Dans le titre IX, modifié par l'article 2, il est inséré un chapitre II, comprenant les articles 371 à 387ter, intitulé:

“Chapitre II. De l'autorité parentale”.

Art. 6. Dans le titre IX, modifié par l'article 2, il est inséré un chapitre III intitulé:

“Chapitre III. De l'accueil familial”.

Art. 7. Dans le chapitre III, inséré par l'article 6, il est inséré un article 387quater rédigé comme suit:

“Art. 387quater. Les dispositions du présent chapitre sont d'application au placement d'un enfant mineur non émancipé dans le cadre de l'accueil familial, conformément à la réglementation applicable en matière de protection de la jeunesse.”

Art. 8. Dans le chapitre III, inséré par l'article 6, il est inséré un article 387quinquies rédigé comme suit:

“Art. 387quinquies. Durant la période de placement, les accueillants familiaux exercent le droit de garde matérielle de l'enfant.

En cas d'urgence, les accueillants familiaux exercent également le droit de garde juridique.”

Art. 9. Dans le chapitre III, inséré par l'article 2, il est inséré un article 387sexies rédigé comme suit:

“Art. 387sexies. § 1er. Sans préjudice de l'application de l'article 387quinquies, les parents ou le tuteur peuvent convenir par écrit avec les accueillants familiaux de transférer également d'autres droits et devoirs visés au titre IX en vue de l'exercice de l'autorité parentale, à l'exception des droits et devoirs relatifs à l'état de la personne de l'enfant.

De overeenkomst vermeldt uitdrukkelijk welke rechten en plichten ter uitoefening van het ouderlijk gezag worden overgedragen aan de pleegzorgers.

§ 2. De overeenkomst wordt ter homologatie voorgelegd aan de familierechtbank, volgens het bepaalde in de artikelen 1253ter/4 tot 1253ter/6 van het Gerechtelijk Wetboek. De homologatie kan slechts worden geweigerd indien ze in strijd is met het belang van het kind.

De te homologeren overeenkomst wordt meegedeeld aan het bevoegde orgaan inzake pleegzorg, dat dit behandelt volgens de toepasselijke regelgeving. Voor zover het advies wenst te geven, legt het dit advies neer binnen de door de rechter bepaalde termijn. De griffier stelt het bevoegde orgaan in kennis van de datum van de zitting.”

Art. 10. In hoofdstuk III, ingevoegd bij artikel 6, wordt een artikel 387septies ingevoegd, luidende:

“Art. 387septies. § 1. Onder voorbehoud van de toepassing van artikel 387sexies en op voorwaarde dat het kind gedurende ten minste één jaar voorafgaand aan het verzoek voortdurend was geplaatst in het gezin van de pleegzorgers, kunnen de pleegzorgers de familierechtbank verzoeken om ook andere rechten en plichten bedoeld in Titel IX ter uitoefening van het ouderlijk gezag over te dragen dan deze bedoeld in art 387quinquies, met uitzondering van de rechten en plichten omtrent de staat van de persoon van het kind, volgens het bepaalde in de artikelen 1253ter/4 tot 1253ter/6 van het Gerechtelijk Wetboek.

§ 2. Het verzoek wordt meegedeeld aan het bevoegde orgaan inzake pleegzorg, dat dit behandelt overeenkomstig de toepasselijke regelgeving. Voor zover het advies wenst te geven, legt het dit advies neer binnen de door de rechter bepaalde termijn. De griffier stelt het bevoegde orgaan in kennis van de datum van de zitting.

§ 3. Het vonnis of arrest vermeldt uitdrukkelijk welke rechten en plichten ter uitoefening van het ouderlijk gezag worden overgedragen aan de pleegzorgers.”

La convention mentionne explicitement les droits et devoirs qui sont transférés aux accueillants familiaux en vue de l'exercice de l'autorité parentale.

§ 2. La convention est soumise pour homologation au tribunal de la famille, conformément aux articles 1253ter/4 à 1353ter/6 du Code judiciaire. L'homologation ne peut être refusée que si elle est contraire à l'intérêt de l'enfant.

La convention à homologuer est communiquée à l'organe compétent en matière d'accueil familial, qui la traite conformément à la réglementation applicable. S'il souhaite rendre un avis, il dépose cet avis dans le délai fixé par le juge. Le greffier informe l'organe compétent de la date de l'audience.”

Art. 10. Dans le chapitre III, inséré par l'article 6, il est inséré un article 387septies rédigé comme suit:

“Art. 387septies. § 1er. Sous réserve de l'application de l'article 387sexies et à condition que pendant au moins un an avant la demande, l'enfant ait été placé de manière permanente dans la famille des accueillants familiaux, les accueillants familiaux peuvent demander au tribunal de la famille de transférer également d'autres droits et devoirs visés au titre IX en vue de l'exercice de l'autorité parentale que ceux visés à l'article 387quinquies, à l'exception des droits et des devoirs relatifs à l'état de la personne de l'enfant, conformément aux articles 1253ter/4 à 1253ter/6 du Code judiciaire.

§ 2. La demande est communiquée à l'organe compétent en matière d'accueil familial, qui la traite conformément à la réglementation applicable. S'il souhaite rendre un avis, il dépose cet avis dans le délai fixé par le juge. Le greffier informe l'organe compétent de la date de l'audience.

§ 3. Le jugement ou l'arrêt mentionne explicitement les droits et devoirs qui sont transférés aux accueillants familiaux en vue de l'exercice de l'autorité parentale.”

Art. 11. In hoofdstuk III, ingevoegd bij artikel 6, wordt een artikel 387octies ingevoegd, luidende:

“Art. 387octies. Bij de uitoefening van de hun overeenkomstig dit hoofdstuk toegewezen rechten en plichten nemen de pleegzorgers zoveel mogelijk de door de ouders of de voogd gekozen beginselen zoals, in voorkomend geval, vastgelegd overeenkomstig de toepasselijke regelgeving inzake jeugdbescherming, in acht, in het bijzonder bij de bevoegdheden als bedoeld in artikel 374, § 1, tweede lid.”

Art. 12. In hoofdstuk III, ingevoegd bij artikel 6, wordt een artikel 387novies ingevoegd, luidende:

“Art. 387novies. De ouders of de voogd behouden het recht om toezicht uit te oefenen op de opvoeding van het kind, ongeacht of ze het ouderlijk gezag uitoefenen. Zij kunnen bij de pleegzorgers of bij derden alle nuttige informatie hieromtrent inwinnen en zich in het belang van het kind tot de familierechtbank wenden. Ze behouden eveneens het recht op persoonlijk contact overeenkomstig artikel 374, § 1, vierde lid.”

Art. 13. In hoofdstuk III, ingevoegd bij artikel 6, wordt een artikel 387decies ingevoegd, luidende:

“Art. 387decies. § 1. De familierechtbank kan in het belang van het kind, op verzoek van beide ouders of van één van hen, de voogd, de pleegzorgers dan wel van de procureur des Konings alle beslissingen met betrekking tot het ouderlijk gezag opleggen, wijzigen of beëindigen, volgens het bepaalde in de artikelen 1253ter/4 tot 1253ter/6 van het Gerechtelijk Wetboek.

§ 2. Ingeval beide ouders of één van hen, de voogd, dan wel de pleegzorgers weigeren de overeenkomst als bedoeld in art. 387sexies of de rechterlijke beslissing als bedoeld in art. 387septies wat het recht tot persoonlijk contact met het pleegkind betreft uit te voeren, kan de zaak opnieuw voor de reeds geadieerde familierechtbank worden gebracht, overeenkomstig de in artikel 1253ter/7 van het Gerechtelijk wetboek voorziene procedure.”

Art. 11. Dans le chapitre III, inséré par l'article 6, il est inséré un article 387octies, rédigé comme suit:

“Art. 387octies. Dans l'exercice des droits et devoirs qui leurs sont attribués conformément au présent chapitre, les accueillants familiaux prennent autant que possible en considération les principes auxquels ont souscrit les parents ou le tuteur et établis, le cas échéant, conformément à la réglementation applicable en matière de protection de la jeunesse, en particulier dans le cadre des compétences visées à l'article 374, § 1er, alinéa 2.”

Art. 12. Dans le chapitre III, inséré par l'article 6, il est inséré un article 387novies rédigé comme suit:

“Art. 387novies. Les parents ou le tuteur conservent le droit de surveiller l'éducation de l'enfant, qu'ils exercent ou non l'autorité parentale. Ils peuvent obtenir toutes les informations utiles à cet égard auprès des accueillants familiaux ou de tiers et s'adresser au tribunal de la famille dans l'intérêt de l'enfant. Ils conservent également le droit aux relations personnelles conformément à l'article 374, § 1er, alinéa 4.”

Art. 13. Dans le chapitre III, inséré par l'article 6, il est inséré un article 387decies rédigé comme suit:

“Art. 387decies. § 1er. Le tribunal de la famille peut, à la demande des père et mère, de l'un d'eux, du tuteur, des accueillants familiaux ou du procureur du Roi, ordonner, modifier ou mettre fin, dans l'intérêt de l'enfant, à toute décision relative à l'autorité parentale et ce conformément aux articles 1253ter/4 et 1253ter/6 du Code Judiciaire.

§ 2. Si les père et mère ou l'un d'entre eux, le tuteur ou les accueillants familiaux refusent d'exécuter la convention visée à l'article 387sexies ou la décision judiciaire visée à l'article 387septies relative aux relations personnelles avec l'enfant placé, l'affaire peut à nouveau être portée devant le tribunal de la famille saisi, conformément à la procédure prévue à l'article 1235ter/7 du Code judiciaire.”

Art. 14. In hoofdstuk III, ingevoegd bij artikel 6, wordt een artikel 387undecies ingevoegd, luidende:

“Art. 387undecies. De overdracht van rechten en plichten ter uitoefening van het ouderlijk gezag die overeenkomstig dit hoofdstuk werden toegekend aan de pleegzorgers doven van rechtswege uit:

1° bij de meerderjarigheid van het kind;

2° bij het overlijden van de pleegzorgers;

3° bij het overlijden, de ontvoogding of de adoptie van het kind;

4° indien er een einde komt aan de plaatsing overeenkomstig de toepasselijke regelgeving inzake jeugdbescherming.

Art. 15. In hoofdstuk III, ingevoegd bij artikel 6, wordt een artikel 387duodecies ingevoegd, luidende:

“Art. 387duodecies. Voor de toepassing van artikel 375bis wordt de persoon bij wie een kind minstens één jaar voortdurend werd geplaatst, vermoed een bijzonder affectieve band te hebben met dit kind

Art. 16. Deze wet treedt in werking op de eerste dag van de zesde maand na die waarin ze is bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad.”

VERANTWOORDING

Met dit globaal amendement willen indieners tegemoet komen aan enkele bemerkingen die tot uiting zijn gekomen na de hoorzittingen en schriftelijke adviezen. De bevoegdheden inzake pleegzorg zijn grotendeels overgedragen naar de gemeenschappen, enkel de burgerrechtelijke en procesrechtelijke bepalingen zijn nog voor rekening van de federale wetgever (zie artikel 5, § 1, II, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen).

De term “pleegouders” moet vermeden worden, aangezien de bedoeling van pleegzorg niet is de ouders te vervangen, maar een tijdelijke oplossing te vinden in het belang van het kind. De bepalingen met betrekking tot de rechten en plichten

Art. 14. Dans le chapitre III, inséré par l’article 6, il est inséré un article 387undecies rédigé comme suit:

“Art. 387undecies. Les droits et devoirs transférés en vue de l’exercice de l’autorité parentale et attribués aux accueillants familiaux conformément au présent chapitre s’èteignent de plein droit:

1° à la majorité de l’enfant;

2° en cas de décès des accueillants familiaux;

3° en cas de décès, d’émancipation ou d’adoption de l’enfant;

4° s’il est mis fin au placement conformément à la réglementation applicable en matière de protection de la jeunesse.

Art. 15. Dans le chapitre III, inséré par l’article 6, il est inséré un article 387duodecies rédigé comme suit:

“Art. 387duodecies. Pour l’application de l’article 375bis, la personne chez qui un enfant a été placé de manière permanente pendant au moins un an est présumée avoir un lien d’affection particulier avec cet enfant.

Art. 16. La présente loi entre en vigueur le premier jour du sixième mois qui suit celui de sa publication au Moniteur belge.”

JUSTIFICATION

Par cet amendement global, les auteurs entendent répondre à quelques remarques faisant suite aux auditions et avis écrits. Les compétences relatives à l’accueil familial sont en grande partie transférées au niveau communautaire, seules les dispositions civiles et procédurales relèvent encore du législateur fédéral (voir article 5; § 1er, II, de la loi spéciale de réformes institutionnelles du 8 août 1980).

Il convient d’éviter les termes “parents nourriciers”, l’accueil familial n’ayant pas pour but de remplacer les parents mais d’apporter une solution temporaire dans l’intérêt de l’enfant. Les dispositions relatives aux droits et devoirs des accueillants

van de pleegzorgers worden dan ook geplaatst bij de bepalingen over het ouderlijk gezag in het Burgerlijk Wetboek, omdat het bij pleegzorg gaat over een overdracht van een aantal bevoegdheden van het ouderlijk gezag.

De familierechtbank is de natuurlijke rechter voor geschillen over ouderlijk gezag en wordt daarom ook in dit wetsvoorstel bevoegd gemaakt. Zo zal altijd dezelfde rechtbank oordelen over het ouderlijk gezag. De jeugdrechtbank behoudt uiteraard wel de bevoegdheden in het kader van de gedwongen plaatsing.

Indieners voegen definities in over de termen recht van bewaring, recht van materiële bewaring en recht van juridische bewaring. Hierdoor is het duidelijk wat wordt bedoeld met deze termen en creëert men terminologische consequentie.

Voor pleegzorgers is het belangrijk dat zij van de ouders of voogd een leidraad voor de opvoeding van het kind krijgen. Als de beginselen voor de opvoeding in een overeenkomst worden gegoten, zorgt dit voor gemoedsrust, zowel voor de ouders of voogd als voor de pleegzorgers. Men vermijdt zo ook conflicten tussen de partijen, wat in het belang van het kind is.

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Opschrift

De verwijzing naar “ouders” in de terminologie “pleegouders” moet vermeden worden. Het gaat bij pleegzorg immers niet om een vervanging van ouders, maar om een situatie waarbij de uiteindelijke bedoeling nog steeds is het kind met zijn ouders te herenigen.

Aangezien de bepalingen van het wetsvoorstel voornamelijk de rechten en plichten van de pleegouders omvatten en niet zozeer een statuut vastleggen, wordt het opschrift in die zin aangepast.

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Hoofdstuk II — Wijzigingen van het Burgerlijk Wetboek

Artikel 2

Het regeerakkoord bepaalt dat er een volwaardig wettelijk statuut voor pleegouders moet worden uitgewerkt.

familiaux sont dès lors placées auprès des dispositions relatives à l'autorité parentale dans le Code civil car l'accueil familial traite du transfert d'un certain nombre de compétences relatives à l'autorité parentale.

Le tribunal de la famille est la juridiction naturelle pour les litiges relatifs à l'autorité parentale et est par conséquent rendu compétent dans la présente proposition de loi. Ainsi, le même tribunal statuera toujours sur l'autorité parentale. Toutefois, il est bien évident que le tribunal de la jeunesse conserve ses compétences dans le cadre du placement forcé.

Les auteurs insèrent des définitions concernant les termes droit de garde, droit de garde matérielle et droit de garde juridique. Ce qu'il convient d'entendre par ces termes s'en trouve précisé et cela crée une cohérence sur le plan terminologique.

Il importe pour les accueillants familiaux de recevoir des parents ou du tuteur un fil conducteur pour l'éducation de l'enfant. L'inscription des principes d'éducation dans une convention est source de tranquillité, tant pour les parents ou le tuteur que pour les accueillants familiaux. Cela permet également d'éviter les conflits entre les parties, ce qui est dans l'intérêt de l'enfant.

COMMENTAIRE DES ARTICLES

Intitulé

Il convient d'éviter le renvoi aux “parents” dans la terminologie “parents nourriciers”. Ce dont il est question dans l'accueil familial, ce n'est pas du remplacement des parents mais d'une situation dont le but final est et reste la réunion de l'enfant et de ses parents.

Étant donné que les dispositions de la proposition de loi définissent essentiellement les droits et les devoirs des parents nourriciers plutôt que d'établir un statut, l'intitulé est adapté en ce sens.

Article 1er

Cet article n'appelle pas d'autre commentaire.

Chapitre II. — Modifications du Code civil

Article 2

L'accord de gouvernement prévoit l'élaboration d'un statut légal à part entière pour les parents nourriciers.

Het oorspronkelijke voorstel voorzag in de vervanging van het hoofdstuk van pleegvoogdij door de bepalingen omtrent een statuut voor pleegouders. Hoewel deze verouderde figuur slechts weinig wordt gebruikt, dient hij evenwel te blijven bestaan. Pleegvoogdij heeft een andere finaliteit dan pleegzorg, wat een aparte regeling verantwoordt. Het gaat bij pleegzorg immers over de overdracht van een aantal bevoegdheden van het ouderlijk gezag, doch steeds met tijdelijk opzet, terwijl “voogdij” en “ontvoogding” niet tijdelijk zijn. De bepalingen met betrekking tot de rechten en plichten van pleegzorgers sluiten veel dichter aan bij Titel IX (Ouderlijk gezag) dan bij Titel X (minderjarigheid, voogdij en de ontvoogding). Indieners verkiezen dan ook de regels voor pleegzorg in te schrijven onder titel XI Ouderlijk gezag.

Artikel 3

Deze wijziging hangt samen met artikel 2.

Artikel 4

Indieners kiezen voor de invoeging van een definitie van het “recht van bewaring” en deze te gebruiken voor de bepaling van de overdracht van de bevoegdheden. Op deze manier is zowel de draagwijdte als de terminologie duidelijk. Door het invoegen van deze definitie in het begin van de Titel omtrent ouderlijk gezag, staat dit ook op een logische plaats in het Burgerlijk Wetboek (met name meer algemeen dan indien het hoofdstuk Pleegzorg in titel X zou worden opgenomen). Gelet op het invoegen van pleegzorg in de titel “ouderlijk gezag” kan dit in een hoofdstuk “algemene bepalingen” in deze titel, zodat dit ineens op een ruimere manier wordt geregeld. Hierdoor is er een consequentie in het gebruik van termen en vermijden indieners terminologische onduidelijkheden.

De rechtsleer kent verschillende definities van het recht van materiële bewaring. Prof. Swennen stelt dat het recht van materiële bewaring de juridische bevoegdheid is tot opvoeding. “Het omvat het recht om het kind bij zich te hebben en te houden en om alle dagelijkse beslissingen te treffen.” Als voorbeelden van dagelijkse beslissingen haalt hij beslissingen aan over de sociale contacten van het kind, de vrijetijdsbesteding, niet verregaande medische ingrepen...¹ Prof. Senaev maakt een onderscheid tussen het recht van bewaring en het beslissingsrecht inzake fundamentele opties. Onder het recht van bewaring verstaat hij het recht van materiële bewaring en het recht van zorg. Het recht van materiële bewaring betreft “het recht om het kind op een voortdurende wijze bij zich te

¹ F. Swennen, *Familierecht in kort bestek*, Antwerpen, intersentia, 2007, 147.

La proposition initiale prévoyait le remplacement du chapitre consacré à la tutelle officielle par les dispositions concernant un statut pour les parents nourriciers. Bien qu’obsolète et peut souvent utilisée, la tutelle officielle doit néanmoins être conservée. Elle a une autre finalité que l’accueil familial, justifiant ainsi une réglementation distincte. En effet, l’accueil familial traite du transfert d’un certain nombre de compétences de l’autorité parentale, mais toujours dans le but d’en préserver le caractère temporaire, alors que la “tutelle” et l’émancipation ne sont pas temporaires. Le statut des accueillants familiaux se rattache bien plus au titre IX (autorité parentale) qu’au titre X (minorité, tutelle et émancipation). Les auteurs ont dès lors décidé d’inscrire les dispositions relatives à l’accueil familial sous le titre XI De l’autorité parentale.

Article 3

Cette modification est liée à l’article 2.

Article 4

Les auteurs ont choisi d’insérer une définition du “droit de garde” et de l’utiliser pour la disposition relative au transfert des compétences. Ainsi, tant la portée du statut que la terminologie sont claires. Insérée au début du titre relatif à l’autorité parentale, cette définition occupe une place logique dans le Code civil (plus générale que si le chapitre accueil familial figurait sous le titre X). Étant donné que l’accueil familial figure sous le titre “De l’autorité parentale”, cette définition peut être donnée dans un chapitre “dispositions générales” sous ce titre, ce qui permet de régler d’un seul coup la question de manière plus large. Il en résulte une cohérence dans l’utilisation des termes et cela permet aux auteurs d’éviter les imprécisions terminologiques.

La doctrine connaît plusieurs définitions du droit de garde matérielle. Le professeur Swennen précise que le droit de garde matérielle est la compétence juridique en matière d’éducation. Il inclut le droit d’avoir et de garder l’enfant auprès de soi et de prendre toutes les décisions quotidiennes. Il cite comme exemples de décisions quotidiennes des décisions concernant les contacts sociaux de l’enfant, les loisirs, les interventions médicales ordinaires...¹ Le professeur Senaev établit une distinction entre le droit de garde et le droit de décision concernant des options fondamentales. Par droit de garde, il entend le droit de garde matérielle et le droit de prise en charge. Le droit de garde matérielle concerne le droit de garder l’enfant chez soi de façon permanente et d’en exiger

¹ F. Swennen, *Familierecht in kort bestek*, Anvers, intersentia, 2007, 147.

hebben, en om zijn afgifte te vorderen vanwege anderen die het onder zich houden". Het recht van zorg houdt het recht in "om het kind lichamelijke zorgen toe te dienen, te beslissen over zijn verblijf en verplaatsingen, toezicht uit te oefenen op zijn contacten met derden, op zijn briefwisseling, lectuur, aanwending van audiovisuele middelen en ontspanning, kortom, het recht om de dagelijkse opvoeding van het kind waar te nemen".²

Onder het recht van juridische bewaring verstaat prof. Swennen de bevoegdheid om fundamentele beslissingen te nemen over de opvoeding. Dit komt overeen met wat prof. Senaevé bepaalt over het beslissingsrecht inzake fundamentele opties. Beide auteurs verwijzen hierbij naar de opsomming in artikel 374, § 1, tweede lid van het Burgerlijk Wetboek. Het gaat hierbij om de organisatie van de huisvesting van het kind, over de belangrijke beslissingen betreffende gezondheid, opvoeding, opleiding en ontspanning en over de godsdienstige of levensbeschouwelijke keuzes.

Artikel 5

Dit artikel is een gevolg van de door artikel 2 voorgestelde wijziging in de plaats van het Burgerlijk Wetboek.

Artikel 6

Dit artikel is een gevolg van de door artikel 2 voorgestelde wijziging in de plaats van het Burgerlijk Wetboek.

Artikel 7

Dit artikel omschrijft het toepassingsgebied van het hoofdstuk. Door de verwijzing naar de toepasselijke regelgeving wordt de feitelijke situatie van het toevertrouwen van een minderjarige bij een gezin met instemming van de ouders of voogd uitgesloten. De feitelijke situatie van het kind valt dus niet binnen het toepassingsgebied.

Onder de toepasselijke regelgeving verstaat men de door de gemeenschappen uitgevaardigde decreten.

² P. Senaevé, *Compendium van het Personen- en Familierecht*, Leuven, Acco, 2008, 342-343.

la remise de la part d'autres personnes qui le détiennent. Le droit de prise en charge inclut le droit d'administrer des soins corporels à l'enfant, de décider de son lieu de résidence et de ses déplacements, d'exercer une surveillance sur ses contacts avec des tiers, sur sa correspondance, ses lectures, son utilisation des moyens audiovisuels, ses loisirs, bref, le droit d'assumer l'éducation quotidienne de l'enfant.²

Le professeur Swennen entend par droit de garde juridique la compétence permettant de prendre des décisions fondamentales sur l'éducation. Cela correspond à ce que dit le professeur Senaevé au sujet du droit de décision concernant les options fondamentales. À ce propos, les deux auteurs renvoient à l'énumération de l'article 374, § 1er, alinéa 2, du Code civil. Sont concernées l'organisation de l'hébergement de l'enfant, les décisions importantes concernant sa santé, son éducation, sa formation, ses loisirs et l'orientation religieuse ou philosophique.

Article 5

Cet article est une conséquence du déplacement dans le Code civil proposé à l'article 2.

Article 6

Cet article est une conséquence du déplacement dans le Code civil proposé à l'article 2.

Article 7

Cet article définit le champ d'application du chapitre. Le renvoi à la réglementation applicable exclut la situation de fait qui voit un mineur confié à une famille avec l'accord des parents ou du tuteur. La situation de fait de l'enfant sort donc du cadre du champ d'application.

Par réglementation applicable, il convient d'entendre les décrets promulgués par les communautés.

² P. Senaevé, *Compendium van het Personen- en Familierecht*, Louvain, Acco, 2008, 342-343.

Artikel 8

Vanaf plaatsing van het kind bij de pleegzorgers is er sprake van een uitoefening van het recht van materiële bewaring. Het gaat om een recht van materiële bewaring dat moet worden toegekend, niet de louter feitelijke “materiële bewaring”.

Ouders en de voogd behouden het recht van juridische bewaring, tenzij er een andersluidende beslissing is. Pleegzorgers kunnen zich evenwel net als de ouders en voogd wenden tot de familierechtbank voor bijvoorbeeld een specifieke beslissing die verder gaat dan de dagdagelijkse aangelegenheid en waarover geen overeenstemming werd bereikt. Ouders en de voogd kunnen de dringende noodzakelijkheid betwisten voor de familierechtbank, zoals verder in artikel 13 van dit amendement aangegeven.

Bij beslissingen omtrent de dagdagelijkse aangelegenheden denken we aan beslissingen die noodzakelijk zijn opdat het kind op een normale wijze kan functioneren in het dagelijkse leven van het gezin, zonder dat deze beslissingen betrekking hebben op fundamentele aangelegenheden. Voorbeelden hiervan zijn beslissingen over de haarsnit van het kind, sociale contacten, een schoolreis...

Artikel 9

Dit artikel omvat de mogelijkheid om bij overeenkomst meer bevoegdheden over te dragen aan de pleegzorgers. Deze overdracht houdt niet in dat de ouders het ouderlijk gezag zouden verliezen. Alleen de uitoefening van bepaalde delen van het ouderlijk gezag wordt tijdelijk geschorst. De ouders kunnen immers geen dagdagelijkse beslissingen nemen als het kind niet feitelijk bij hen verblijft. Beslissingen omtrent de staat van de persoon kunnen niet worden overgedragen. Het gaat hier dan bijvoorbeeld om instemmen met een huwelijk of instemmen met adoptie.

De tweede paragraaf van dit artikel bepaalt dat de overeenkomst ter homologatie wordt voorgelegd aan de familierechtbank. De homologatie kan enkel worden geweigerd indien de overeenkomst in strijd is met het belang van het kind. Het kind kan worden gehoord door de familierechter overeenkomstig artikel 1253ter/6 juncto artikel 1004/1 van het Gerechtelijk Wetboek. De bevoegde organen kunnen een advies verlenen. Zij worden geacht de gevoeligheden in het dossier, de noden in het belang van het kind en ook van de andere betrokkenen het beste te kennen en kunnen dus het beste advies verlenen indien zij dat nodig achten.

Article 8

Il est question de l'exercice du droit de garde matérielle dès le placement de l'enfant chez les accueillants familiaux. Il s'agit d'un droit de garde matérielle qui doit être conféré, et non d'une “garde matérielle” purement factuelle.

Les parents et le tuteur conservent le droit de garde juridique, sauf décision contraire. Toutefois, les accueillants familiaux peuvent, à l'instar des parents et du tuteur, s'adresser au tribunal de la famille au sujet, par exemple, d'une décision spécifique qui sort du cadre du quotidien et au sujet de laquelle aucun accord n'a été trouvé ou d'une décision qui a été prise par les parents ou le tuteur. Les parents et le tuteur peuvent contester l'urgence devant le tribunal de la famille, comme indiqué plus loin à l'article 13 du présent amendement.

En ce qui concerne les décisions relatives aux questions quotidiennes, nous pensons aux décisions nécessaires pour que l'enfant puisse fonctionner normalement dans la vie quotidienne de la famille, sans que ces décisions portent sur des questions fondamentales. Les décisions sur la coupe de cheveux de l'enfant, ses contacts sociaux, un voyage scolaire en sont quelques exemples.

Article 9

Cet article inclut la possibilité de transférer par convention davantage de compétences aux accueillants familiaux. Ce transfert n'implique pas que les parents perdent l'autorité parentale. Seul l'exercice de certaines composantes de l'autorité parentale est suspendu temporairement. En effet, les parents ne peuvent pas prendre de décisions quotidiennes si l'enfant ne séjourne effectivement pas chez eux. Les décisions concernant l'état de la personne ne peuvent pas être transférées. Il s'agit, à titre d'exemple, du consentement à un mariage ou à une adoption.

Le deuxième paragraphe de cet article précise que la convention est soumise au tribunal de la famille pour homologation. L'homologation ne peut être refusée que si la convention va à l'encontre de l'intérêt de l'enfant. L'enfant peut être entendu par le juge de la famille conformément à l'article 1253ter/6 juncto article 1004/1 du Code judiciaire. Les organismes compétents peuvent rendre un avis. Ils sont considérés comme étant ceux qui connaissent le mieux les points sensibles du dossier, les besoins dans l'intérêt de l'enfant et des autres personnes concernées et sont donc les mieux placés pour rendre un avis s'ils l'estiment nécessaire.

Artikel 10

Dit artikel heeft betrekking op de gedwongen overdracht van bevoegdheden. Het gaat om de mogelijkheid voor pleegzorgers om een verzoek in te dienen teneinde meer bevoegdheden uit te oefenen. Dit gebeurt in een geval waar er geen overeenkomst kan worden gesloten tussen de ouders en pleegzorgers. Het verzoek moet worden meegedeeld aan het bevoegde orgaan inzake pleegzorg, omdat in het verzoek informatie vermeld wordt over de betrokken partijen, alsook welke uitbreiding van rechten en plichten er wordt gevraagd.

Artikel 11

Bij het uitoefenen van hun rechten en plichten is het belangrijk dat pleegzorgers zich zo veel mogelijk laten leiden door de beginselen die de ouders of voogd hebben gekozen. De terugkeer van het kind naar het gezin van de ouders of voogd wordt immers bemoeilijkt als er gedurende een bepaalde periode andere principes zouden gelden voor het pleegkind. Voor de ouders of voogd is het ook een geruststelling als zij weten dat hun principes zullen worden gevolgd. Voor de pleegzorgers kunnen deze beginselen duidelijkheid scheppen in onduidelijke situaties.

Deze beginselen kunnen zowel aangelegenheden omvatten met betrekking tot het recht van materiële bewaring als met betrekking tot het recht van juridische bewaring. Zo kunnen bijvoorbeeld zaken in verband met de woonplaats worden opgenomen, maar ook dagdagelijkse aangelegenheden die voor de ouders of voogd toch belangrijk zijn.

Artikel 12

Dit artikel bepaalt uitdrukkelijk dat de ouders of de voogd het recht op toezicht en op persoonlijk contact steeds behouden gedurende de tijd van de plaatsing.

Artikel 13

Dit artikel voorziet in een beroepsrecht voor de ouders of één van hen, de voogd, de pleegzorgers en de procureur des Konings.

Artikel 14

Dit artikel regelt het einde van de overdracht van bevoegdheden.

Article 10

Cet article traite du transfert forcé de compétences. Il s'agit de la possibilité qu'ont les accueillants familiaux d'introduire une demande afin d'exercer davantage de compétences. Cela peut être le cas lorsqu'aucune convention ne peut être conclue entre les parents et les accueillants familiaux. La demande doit être communiquée à l'organe compétent en matière d'accueil familial car elle mentionne des informations sur les parties concernées, ainsi que l'extension des droits et des devoirs demandée.

Article 11

Dans l'exercice de leurs droits et devoirs, il importe que les accueillants familiaux se laissent guider autant que possible par les principes auxquels ont souscrit les parents ou le tuteur. Le fait que d'autres principes se soient appliqués pendant une certaine période à l'enfant placé complique en effet son retour dans la famille des parents ou du tuteur. Cela constitue également un soulagement pour les parents ou le tuteur de savoir que leurs principes seront suivis. Pour les accueillants familiaux, ces principes peuvent clarifier des situations confuses.

Ces principes peuvent concerner des matières relatives tant du droit de garde matérielle qu'au droit de garde juridique. Ainsi, des affaires liées au domicile peuvent par exemple entrer en ligne de compte, mais aussi des aspects quotidiens qui n'en sont pas moins importants pour les parents ou le tuteur.

Article 12

Cet article prévoit explicitement que les parents ou le tuteur conservent le droit de surveillance ainsi que le droit aux relations personnelles pendant la durée du placement.

Article 13

Cet article prévoit un droit de recours pour les parents ou l'un d'entre eux, le tuteur, les accueillants familiaux et le procureur du roi.

Article 14

Cet article règle la fin du transfert de compétences.

Artikel 15

Aangezien continuïteit in de opvoeding van een kind belangrijk is voor de positieve ontwikkeling van het kind en een verbreking van de band tussen het kind en het pleeggezin waar het soms jaren is opgegroeid, destabiliserend kan werken, is het van groot belang dat er op zijn minst nog gedurende een bepaalde periode contacten zijn tussen het kind en dat pleeggezin.

Artikel 16

De inwerkingtreding van de wet is bepaald op zes maanden na publicatie in het *Belgisch Staatsblad*. Op deze manier is er voor het werkveld tijd genoeg om zich voor te bereiden op de nieuwe wetgeving.

Kristien VAN VAERENBERGH (N-VA)

Article 15

Étant donné que la continuité dans l'éducation d'un enfant est importante pour le développement positif de celui-ci et qu'une rupture du lien entre l'enfant et la famille d'accueil au sein de laquelle il a parfois grandi pendant des années peut être déstabilisante, il est essentiel que des contacts entre l'enfant et cette famille d'accueil aient encore lieu au moins encore pendant une période déterminée.

Article 16

L'entrée en vigueur de la loi est fixée à six mois après sa publication au *Moniteur belge*. Cela laisse au terrain suffisamment de temps pour se préparer à la nouvelle législation.